

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

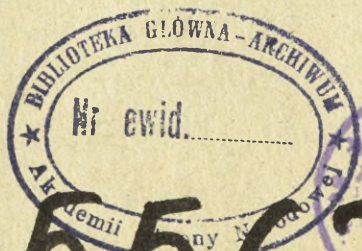
INSTYTUT BADAŃ STRATEGICZNO-OBRONNYCH

JAWNE
POUFNE

Egz. nr 26

M E T O D Y K A
opracowania prognozy rozwoju
SIŁ ZBROJNYCH PRL

55671

WARSZAWA

1985

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

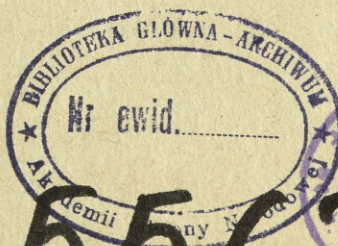
INSTYTUT BADAŃ STRATEGICZNO-OBRONNYCH

JAWNE
POUFNE

Egz. nr 2.6

METODYKA opracowania prognozy rozwoju SIŁ ZBROJNYCH PRL

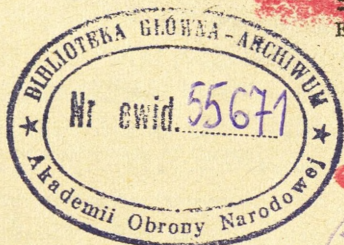
55671

JAWNE

~~POUFNE~~

Egz. nr

M E T O D Y K A
opracowania prognozy rozwoju
SIŁ ZBROJNYCH PRL

A. Niwom
Przebieg historii na JAWNE
23.01.2003. Jan Keliński

SPIS TREŚCI	Str.
WPROWADZENIE.....	3
1. ORGANIZACJA ZESPOŁU AUTORSKIEGO "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL"	4
2. ZADANIA ZESPOŁU AUTORSKIEGO W ZAKRESIE ORGANIZACJI I KOORDYNACJI PRAC NAD PRZYGOTOWANIEM PROGNOZ SPECJALISTYCZNYCH I PROBLEMOWYCH	6
2.1. Ocena minionego cyklu prac prognostycznych	6
2.2. Wytyczne do prac prognostycznych w nowym cyklu.....	6
2.3. Koordynacja prac nad przygotowaniem prognoz specjalistycznych	7
2.4. Ustalenie zakresu, organizowanie i zlecenie uzupełniających prognoz problemowych	9
3. METODYKA OPRACOWYWANIA "PROGNOZY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH PRL" NA PODSTAWIE PROGNOZ SPECJALISTYCZNYCH I PROBLEMOWYCH	11
3.1. Metodyka pracy nad uogólnieniem prognoz specjalistycznych i problemowych	11
3.2. Metodyka wnioskowania ogólnego	14
4. UKŁAD PROGNOZY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH PRL	18
ZALĄCZNIK	
1. Harmonogram prac nad sporządzeniem "Prognozy rozwoju sił zbrojnych PRL".....	21

Metodyka niniejsza jest formą poradnika, mającego na celu uporządkowanie doświadczeń i usprawnienie pracy Zarządu I Sztabu Generalnego WP nad cyklicznym przygotowywaniem "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL". Poradnik zawiera nade wszystko wskazówki i rekomendacje co do organizacji i metod pracy zespołu autorskiego, opracowującego prognozę. Ale poza tym znajdują się w nim zalecenia, odnoszące się do koordynacji prac Centralnych Instytucji MON, dowództw i szefostw, sporządzających, zgodnie z ustaleniami "Instrukcji o prognozowaniu obronnym" /Szt.Gen.857/78/, prognozy specjalistyczne oraz zespołów, opracowujących ewentualne uzupełniające prognozy problemowe i inne studyjne materiały pomocnicze.

"Prognoza rozwoju Sił Zbrojnych PRL" jest prognozą resortową Ministerstwa Obrony Narodowej. Ponadto MON /Inspektorat OC Kraju/ opracowuje "Prognozę rozwoju obrony cywilnej PRL". Wraz z prognozami rozwoju pozostałych dziedzin obronności /opracowywanymi przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Komisję Planowania przy Radzie Ministrów i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych/ mają one na celu dostarczenie wiarygodnych informacji i ocen, niezbędnych przy sporządzaniu "Prognozy rozwoju obronności PRL", a z kolei także przy opracowywaniu odnośnych programów i planów tego rozwoju.

"Prognoza rozwoju Sił Zbrojnych PRL" ma również na celu ułatwienie podejmowania optymalnych decyzji w procesie opracowywania planów rozwoju Sił Zbrojnych PRL; ma ona charakter studium i stanowi materiał o charakterze pomocniczym. Zawiera, obok wyselekcjonowanych w procesie prognozowania możliwych wariantów kierunków rozwoju, również ocenę ich realności i kosztów /szeroko rozumianych w sensie społeczno-ekonomicznym/, przydatności /w stosunku do nadrzędnego celu społecznego/ oraz ewentualnych ubocznych skutków.

Prognozę, o której mowa, opracowuje Zarząd I Sztabu Generalnego WP przy współudziale innych IC MON cyklicznie co 5 lat, na okres lat 25, w sposób kroczący, wydłużając każdorazowo horyzont czasowy przewidywań. W razie potrzeby, szczególnie w przypadku ewentualności zaistnienia kierunków rozwoju innych niż przyjęte w treści aktualnych planów, wyodrębnie się w niej również horyzonty bliższe: 15, a nawet 5 lat. Studia prognostyczne prowadzi się jednak permanentnie, a wszelkie istotne zmiany w treści przewidywań, wprowadza się do prognoz na bieżąco.

W celu umożliwienia wykorzystania najświeższych prognoz w procesie planowania rozwoju Sił Zbrojnych, zobowiązano do tego instytucje opracowują lub uaktualniają, prognozy specjalistyczne w terminie do końca drugiego roku każdej pięcioletki. "Prognozę rozwoju Sił Zbrojnych PRL", z tego samego powodu, Zarząd I Sztabu Generalnego WP opracowuje lub uaktualnia każdorazowo nie później jak w ciągu pierwszej połowy trzeciego roku pięcioletki.

1. ORGANIZACJA ZESPOŁU AUTORSKIEGO "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL".

W pierwszej połowie piątego roku każdej pięcioletki Szef Zarządu I Sztabu Generalnego WP powołuje rozkazem wewnętrznym zespół autorski /lub aktualizuje jego skład/, powierzając mu przygotowanie i opracowanie kolejnej /lub uaktualnienie poprzedniej/ prognozy.

Skład tego zespołu powinien być możliwie stały i dobrany pod względem merytorycznym. Powinien liczyć 5-7 osób. Członkowie zespołu powinni specjalizować się w zakresie działalności prognostycznej i planistycznej, posiadać dobre przygotowanie metodologiczne i zawodowo-wojskowe oraz duże doświadczenie. Charakteryzować się powinni rozległością spojrzenia, dużą dozą krytycyzmu i śmiałością w ujawnianiu swych poglądów.

W skład zespołu mogą być również powoływani oficerowie spoza Zarządu I.

Niezależnie od zespołu autorskiego celowe może być powoływanie zespołów pomocniczych, a mianowicie:

- a/ grupy badawczej, której zespół autorski będzie mógł zlecać zadania, polegające na poszukiwaniu alternatywnych rozwiązań;
- b/ grupy ekspertów, którym zespół autorski zlecać będzie mógł dokonywanie ocen, a także opiniowanie i "dopracowywanie" szczegółów rozwiązań proponowanych przez grupę badawczą. Powołanie grupy badawczej i grupy ekspertów - o ile będzie praktycznie możliwe - powinien przygotować zespół autorski, kierując się wskazaniem, zawartymi w specjalistycznych opracowaniach z tego zakresu /np. "Inwentyka - metody poszukiwania twórczych rozwiązań", WNT, Warszawa 1975 r. rozdział 3.1 i 3.2 oraz 1.2 i 1.3/.

W skład tych grup można powoływać pracowników: Zarządów I, II, VI, VII, X, XIV Sztabu Generalnego WP, a także ewentualnie innych Centralnych Instytucji MON, dowództw, szefostw, uczelni wojskowych.

Jest wielce pożądane, aby przy doborze składu tych grup kierować się przede wszystkim znajomością cech umysłu i charakteru, a także zasobem wiedzy i doświadczenia powoływanych oraz zasadą dobrowolności.

Dlatego - aby nie tylko nie odstraszać, ale przeciwnie wręcz budzić zainteresowanie i chęć uczestnictwa - należy kandydatów wstępnie informować o oczekujących ich zadaniach i charakterze pracy /kilka posiedzeń - rozłożonych w czasie kilku miesięcy - mających na celu wypracowanie ocen i rozwiązań w drodze swobodnej wymiany poglądów/. Powoływanie, szczególnie grupy badawczej, w drodze przymusu służbowego i wbrew woli uczestników na ogół mija się z celem, gdyż nie zapewnia oczekiwanych rezultatów pracy.

Grupy /badawcza i ekspertów/ mogą być powoływano w okresie późniejszym niż zespół autorski, ale nie później jak w połowie drugiego roku kolejnej pięcioletki.

c/ Grupy redakcyjno-technicznej, której zespół autorski będzie mógł powierzyć w trybie zleconym /lub na umowę/ korektę redakcyjną, wykonywanie wykresów, schematów, tabel itp. oraz inne zadania techniczno-wykonawcze. Grupę redakcyjno-techniczną i w zależności od aktualnych potrzeb inne dodatkowo, powoływać należy spośród pracowników Sztabu Generalnego WP i podległych instytucji, w składzie i terminie umożliwiającym jej wykonania zadań. Należy przyjmować w związku z tym, że prace redakcyjno-techniczne nad "Prognozą rozwoju Sił Zbrojnych PRL" koncentrują się głównie w trzecim roku pięcioletki.

Praca zespołu autorskiego oraz grup pomocniczych wymaga wszechstronnego zabezpieczenia /materiały źródłowe, finanse, pomieszczenia, transport, maszynopisanie i powielanie, druk materiałów, kreślenie, łączność itp./. Powinno ono być realizowane przez właściwe komórki Sztabu Generalnego WP i Zgrupowania Jednostek Zabezpieczenia MON.

2. ZADANIA ZESPOŁU AUTORSKIEGO W ZAKRESIE ORGANIZACJI I KOORDYNACJI PRAC NAD PRZYGOTOWANIEM PROGNOZ SOCJALISTYCZNYCH I PROBLEMYCH.

2.1. Ocena minionego cyklu prac prognostycznych.

Pierwszą spośród czynności zespołu w ramach nowego cyklu prac prognostycznych jest dokonanie oceny cyklu minionego. Ocena ta powinna obejmować problemy organizacyjne, metodologiczne i merytoryczne, a w szczególności:

a/ zakres, sprawność, skuteczność i metody koordynacji prac instytucji, opracowujących prognozy specjalistyczne;

b/ merytoryczne treści prognoz specjalistycznych i ich forma;

c/ skład, sposób wykorzystania i sprawność działania zespołu autorskiego, grup pomocniczych oraz komórek zabezpieczających opracowanie "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL";

d/ metody i techniki pracy tego zespołu i grup;

e/ układ treści i forma "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL";

f/ jej przydatność w procesie podejmowania decyzji rozwojowych i opracowania planów;

g/ charakter i źródła braków i popełnianych błędów w procesie prognozowania i wykorzystania prognoz oraz możliwości ich usunięcia.

Przy dokonywaniu oceny minionego cyklu prognozowania zespół autorski korzystać może z pomocy wszystkich pozostałych lub wybranych tylko uczestników procesu - zespołów, opracowujących prognozy specjalistyczne i inne materiały studyjne. W tym celu może zażądać od nich krótkich opinii w formie pisemnej lub zwołać w tym celu naradę /odprawę/, na której - w formie materiału inicjującego dyskusję - może przedstawić swą ocenę wstępną prosząc o jej krytyczną ocenę oraz uzupełnienie własnymi opiniami.

Ostateczna treść oceny minionego cyklu prognozowania, o ile zmusza do wprowadzenia w nowym cyklu zmian naruszających postanowienia "Instrukcji o prognozowaniu obronnym", powinna uzyskać aprobatę przełożonych.

2.2. Wytyczne do prac prognostycznych w nowym cyklu.

Podstawowe wytyczne w zakresie prognozowania obronnego w ogóle, a wojskowego w szczególności, zawarte są w "Instrukcji o

prognozowaniu obronnym" /Szt.Gen.857/78/. Jednakże Zarząd I Sztabu Generalnego WP, w zależności od potrzeb, a szczególnie wyników oceny minionego cyklu prognozowania może, a w razie konieczności /np. wprowadzenie, choćby tytułem próby, zmian w stosunku do ustaleń obowiązujące "Instrukcji..." /powinien, wytyczne takie opracować.

Układ treści wytycznych i ich zakres zależy od konkretnych warunków, każdorazowo wiąże się to z zakresem i treścią oceny poprzedniego cyklu prac. W szczególności celowe jest zawarcie w nich opinii o formie i treści ostatnich prognoz specjalistycznych, a także o metodach pracy zespołów autorskich, opracowujących te prognozy.

Odrębne wytyczne może ewentualnie Zarząd I opracować pod adresem własnego, nowo powołanego zespołu autorskiego i współpracujących z nim grup.

Treść wytycznych podlega akceptacji ze strony przełożonych, a wysyła się je za podpisem Szefa Zarządu I Sztabu Generalnego WP lub nawet zastępcy Szefa Sztabu Generalnego WP d/s operacyjnych. Wytyczne te powinny być wydane nie później jak w ciągu ostatniego roku pięcioletki - tak aby mogły wywrzeć wpływ na prace prognostyczne w nowym cyklu.

2.3. Koordynacja prac nad przygotowaniem prognoz specjalistycznych.

"Prognozę rozwoju Sił Zbrojnych PRL" sporządza się głównie w oparciu o treści prognoz specjalistycznych, opracowywanych w Instytucjach Centralnych MON, Dowództwach i Szefostwach rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb.

Czynnikiem ukierunkowującym prace nad prognozami specjalistycznymi, w sposób pozwalający na późniejsze ich uogólnienie, jest albo ostatnia "Prognoza przyszłych działań wojennych /w tym operacji i działań bojowych/ oraz roli poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb" albo opracowana w ramach nowego cyklu prac - i będąca roboczym dokumentem zespołu autorskiego, opracowującego powyższą prognozę - "Ogólna charakterystyka przyszłych działań wojennych, operacji i działań bojowych wojsk" względnie oba te dokumenty. Decyzję w tej sprawie podejmują osoby kompetentne Zarządu I Sztabu Generalnego WP na początku każdego nowe-

go cyklu prac prognostycznych w dziedzinie obronności.

Zarówno "Prognozę przyszłych działań wojennych..." jak i "Ogólną charakterystykę przyszłych działań..." opracowuje ASG WP. Zarząd I Sztabu Generalnego WP /zespół autorski "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL"/ powieliła je, uzupełnia ewentualnie własnym komentarzem i udostępnia wszystkim Centralnym Instytucjom MON, dowództwom i szefostwom /zespołom autorskim/, opracowującym prognozy specjalistyczne. "Prognoza przyszłych działań wojennych..." przesłana może być zainteresowanym już w trzecim roku pięcioletki /po wykorzystaniu jej treści w procesie opracowywania "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL" zaś "Ogólna charakterystyka przyszłych działań wojennych..." powinna być przesłana do zainteresowanych instytucji nie później jak w końcu pierwszego roku nowej, kolejnej pięcioletki. Do "Ogólnej charakterystyki przyszłych działań wojennych..." w miarę możliwości i potrzeb, może być dołączona "Lista zdarzeń przyczynowych", zawierająca pełen rejestr możliwych zmian w dziedzinie nauki i techniki, sytuacji międzynarodowej, gospodarki, cywilizacji i kultury oraz w dziedzinie otoczenia fizyczno-geograficznego /środowiska/, warunkujących rozwój zjawiska wojny i walki zbrojnej. /"Lista zdarzeń przyczynowych" jest również roboczym dokumentem zespołu autorskiego ASG WP, opracowującego "Prognozę przyszłych działań wojennych..."/.

Zespoły opracowujące prognozy specjalistyczne, zobowiązane są uwzględnić w treści swych prognoz, wszystkie - ujęte w "Prognozie przyszłych działań wojennych..." i w "Ogólnej charakterystyce przyszłych działań wojennych..." - warianty wizji przyszłej ewentualnej wojny.

W zależności od konkretnej sytuacji może zespół autorski "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych PRL" ingerować w zakres i treść prognoz specjalistycznych również po ich otrzymaniu, w końcu drugiego roku pięcioletki, a przed przystąpieniem do ich wykorzystania w procesie swej pracy. Ingerencja ta polegać może jednak wyłącznie raczej na: a/ wyjaśnieniu sformułowań /ocen, opinii, sugestii/ nie dość jasnych lub nie bardzo zrozumiałych; b/ wymianie poglądów, w razie ich rozbieżności; c/ zleceniu wykonania ewentualnych prac uzupełniających treść prognozy specjalistycznej.

2.4. Ustalanie zakresu, organizowanie i zlecenie uzupełniających prognoz problemowych i innych dodatkowych prac studyjnych.

Cechą charakterystyczną zestawu prognoz specjalistycznych jest to, że każda z nich osobno podejmuje problem prawdopodobnego rozwoju określonego elementu Sił Zbrojnych lub określonej relacji, a także elementu otoczenia. Jednakże komplet tych prognoz może okazać się niewystarczający dla opracowania na tej podstawie prognozy całościowej, ogólnej. W szczególności brakować może przewidywań o: do rozwoju zjawisk, procesów, przedmiotów i podmiotów nadrzędnych w stosunku do całości Sił Zbrojnych i ich podstawowych problemów, decydujących w istocie o kierunkach ich rozwoju.

W szczególności może tu chodzić o prognozy:

- nadrzędnych celów społecznych;
- polityki wewnętrznej i zagranicznej państwa, a także różnych ugrupowań społecznych i ich wpływu na politykę państwa;
- polityki wewnętrznej i zagranicznej innych państw i społeczeństw, mający istotny wpływ na kierunki rozwoju i sytuację PRL;
- nauki i techniki, a szczególnie tych ich dziedzin, które mogą mieć znaczenie dla Sił Zbrojnych i obronności państwa;
- cywilizacji i kultury społeczeństwa, a szczególnie tych ich dziedzin, które są ważne dla Sił Zbrojnych i obronności;
- warunków i możliwości ekonomicznych państwa, jego sojuszników i potencjalnych przeciwników, a nawet świata w ogóle itd.itp.

Niektóre z tych prognoz można niekiedy uzyskać w gotowej formie w odnośnych instytucjach rządowych, partyjnych lub naukowych /szczególnie w opracowaniach prognostycznych instytucji uczestniczących z urzędu w prognozowaniu obronnym/. Gdy nie jest to możliwe - opracowanie takich prognoz należy zlecić kompetentnym ludziom lub zespołom. Wymaga to: po pierwsze - uzyskania rozoznania w kwestii kto takie prognozy w sposób obiektywny może opracować; po drugie - uzyskania jego zgody do współpracy i zgody swoich przełożonych i wreszcie po trzecie - niezbędnych funduszy.

Jeśli spełnienie któregoś z tych warunków jest niemożliwe, wówczas należy prace te podjąć zastępczo siłami własnymi - to jest siłami wojsk /w tym przede wszystkim uczelni i departamen-

tów wojskowych odnośnych resortów/, ewentualnie na zasadzie prac zleconych. Należy też wykorzystać źródła pomocnicze, w rodzaju artykułów ukazujących się na te tematy w prasie codziennej i fachowej oraz w postaci opinii i ocen, jakie z tego zakresu spotkać można w literaturze popularno-naukowej i fachowej, krajowej i zagranicznej.

Metodyka opracowania prognoz problemowych jest sprawą osób i zespołów, którym zadanie to zostanie zlecone. Jednakże dla zapewnienia sobie możliwości ich pełnego wykorzystania należy zalecić wykonawcom posługiwanie się metodyką przyjętą w RWPG oraz żądać:

a/ przedstawienia w prognozie wszystkich możliwych wariantów rozwoju badanego zjawiska /procesu, przedmiotu/;

b/ oceny stopnia wiarygodności /szacunku szansy spełnienia/ każdego wariantu oraz jego, szeroko rozumianych kosztów społecznych /w tym skutków pozytywnych i negatywnych dla różnych dziedzin życia społecznego i środowiska/;

c/ przedstawienia /opisania/ zastosowanych metod badawczych zarówno w procesie samego prognozowania jak i weryfikowania uzyskanych rezultatów /wszystkich wariantów/.

Poza uzupełniającymi prognozami problemowymi konieczne może okazać się podjęcie innych prac studyjnych, pogłębiających rozeznanie zespołu autorskiego w przedmiocie. Do prac takich można zaliczyć na przykład badania, wartościujące wpływ /pozytywny i negatywny/ różnych możliwych wariantów decyzji, radykalnie zmieniających np. dotychczasowy trend w rozwoju sił zbrojnych w ogóle lub w jakiejś ich części, na pozostałe elementy systemu obronnego państwa lub na inne dziedziny życia społecznego kraju w ogóle.

Zestaw dodatkowych prognoz problemowych i innych prac studyjnych każdorazowo może być inny. Ustala to zespół autorski, określając jednocześnie: tematykę tych prac, wykonawców, terminy wykonania oraz szczegółowe wymagania co do zakresu dociekań. Wykaz ten, przed formalnym zawarciem umów z wykonawcami podlega zatwierdzeniu przez szefa Zarządu I Sztabu Generalnego WP.

Prace tego typu należy zlecać wykonawcom możliwie wcześnie, i tak: dodatkowe prognozy problemowe możliwi na początku pierwszego roku, a inne szczegółowe prace studyjne w miarę możliwości raczej nie później jak, w ciągu pierwszej połowy drugiego roku

pięciolatki, choć mogą być również potrzeby realizacji takich prac w ciągu pierwszej połowy trzeciego roku.

3. METODYKA OPRAWYWANIA "PROGNOZY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH" NA PODSTAWIE PROGNOZ SPECJALISTYCZNYCH I PROBLEMOWYCH.

Mimo podobieństwa treściowego - w ujęciu "Instrukcji..." - zestawu prognoz specjalistycznych i przykładowego układu treści "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych", nie może ta ostatnia być jedynie prostym streszczeniem tych pierwszych, a to dlatego, że Siły Zbrojne nie są zwykłym zbiorem, składających się na nie elementów. Posiadają właściwości /zadania, możliwości, uwarunkowania, zainteresowania itp./ charakterystyczne tylko dla całości systemu, jaki tworzą; a ponadto składają się na nie również elementy i relacje nie będące przedmiotem prognoz specjalistycznych /na przykład: zależność zadań i roli Sił Zbrojnych od nadrzędnych celów społecznych i polityki państwa; wzajemne związki i zależności formy i treści walki zbrojnej oraz innych form walki w wojnie; metody dowodzenia siłami zbrojnymi w działaniach itp./.

Zatem streszczenie treści prognoz specjalistycznych /i problemowych/ to tylko jedna z czynności, składających się na opracowanie prognozy ogólnej.

Równie ważną jest czynność wnioskowania ogólnego, pozwalająca nakreślić zasadnicze rysy możliwych kierunków rozwoju całości Sił Zbrojnych.

Między obu tymi czynnościami zachodzi wyraźna współzależność: wnioskowanie ogólne musi opierać się na znajomości problemów cząstkowych, dotyczących poszczególnych elementów całości, tak samo jak streszczenie /uogólnienie/ prognoz specjalistycznych musi brać pod uwagę wnioski, dotyczące całości. W tej sytuacji wskazane jest zastosowanie następującej kolejności prac: 1/ wstępne streszczenie /uogólnienie/ prognoz specjalistycznych i problemowych; 2/ wnioskowanie ogólne; 3/ ostateczna redakcja streszczeń /uogólnień/ i nadanie im formy rozdziałów prognozy ogólnej.

3.1. Metodyka pracy nad streszczeniem /uogólnieniem/ prognoz specjalistycznych i problemowych.

Streszczenie /uogólnienie treści/ prognoz specjalistycznych i problemowych należy do obowiązków zespołu autorskiego. Rozdziału

zadań między członków zespołu dokonuje jego kierownik, kierując się przede wszystkim znajomością stopnia i rodzaju ich fachowego przygotowania do tej pracy.

Przed przystąpieniem do prac nad uogólnieniem tekstu prognoz specjalistycznych należy sprawdzić czy uwzględniają one wszystkie, przyjęte w "Prognozie przyszłych działań wojennych..." z ubiegłego cyklu prognostycznego oraz w nowej "Ogólnej charakterystyce przyszłych ewentualnych działań wojennych..." warianty prawdopodobnego rozwoju. Ewentualne braki powinny być w trybie pilnym uzupełnione.

Przy wstępnym streszczeniu prognoz należy ograniczyć się do skrócenia tekstu przez: a/ odrzucenie /pominięcie/ uzasadnień, opisów stosowanej procedury i metod pracy itp. elementów, uzupełniających zawarte w prognozach twierdzenia i tezy merytoryczne; b/ ewentualne przekształcenie tekstu, zawierającego twierdzenia i tezy merytoryczne, w taki sposób aby przy użyciu mniejszej ilości słów - zachować ich sens.

Efekt powyższy można uzyskać realizując kolejno następujące czynności:

a/ streszczający, czytając tekst streszczanej /uogólnianej/ prognozy, zaznacza te wszystkie ustępy /rozdziały/, które nie zawierają twierdzeń i tez merytorycznych, a jedynie stanowią ich uzupełnienie /wyjaśnienie, udowodnienie słuszności lub tp./, eliminując je z dalszej pracy.

b/ pozostały tekst streszczający poddaje operacji wielostopniowego podziału.^{1/}

Polega ona na kolejnym wyodrębnieniu w tekście oryginału jego generalnych ale coraz szczegółowszych części składowych w sposób podobny do tego, jak sporządza się tzw. spis treści, zawierający nazwy /tytuły/ i numerację części, rozdziałów, podrozdziałów itd. Wielostopniowość tę doprowadza się do poziomu, który streszczający uznaje za wystarczający i wówczas czynność tę uzupełnia przez dodanie do każdego wyodrębnionego i numerowanego "tytułu", sformułowanie odpowiedzi na zawarte w tym "tytule" pytanie. Odpowiedź tę ozerpie z oryginału, przepisując /wyciągając/ odpowiedni ustęp z tego oryginału albo też formułując ją własnymi słowami, z

1/ W. Marciszewski. Metody analizy tekstu naukowego. PWN 1981 s. 152-153.

bezwzględny jednakże zachowaniem oryginalnej myśli.

Uzyskany w ten sposób materiał i jego znajomość stanowić już może podstawę dla wnioskowania ogólnego^{1/}, po którym z kolei przystąpić można do ostatecznej redakcji streszczeń, nadając im formę rozdziałów prognozy ogólnej. W tym celu przede wszystkim poddać należy treść każdego ustępu /punktu/ wstępnej wersji streszczenia odpowiedniej analizie i ocenie.

Punktem odniesienia dla dokonania tych analiz i ocen powinny być rezultaty wnioskowania ogólnego. Trzeba - po pierwsze - dokonać hierarchizacji ważności głównych twierdzeń i tez. Można tu ewentualnie zastosować podział kilkustopniowy, wyodrębniając np. twierdzenia i tezy szczególnie ważne, ważne i nieistotne.

Po drugie trzeba ustalić, które twierdzenia i tezy zawierają treść zgodną z wnioskami ogólnymi /potęgując ich wagę/, a które - wręcz przeciwnie - obalają te wnioski. I jedno i drugie bowiem nie mogą być w prognozie ogólnej pominięte.

I wreszcie - po trzecie - należy ustalić, które - w związku z powyższym - mogą być w rachunku ostatecznym pominięte w prognozie ogólnej /w ostatecznym ujęciu tekstu prognozy ogólnej/. Pozostałe natomiast należy poddać redakcji w taki sposób, aby wydobyć najsilniej elementy ważne z ogólnego punktu widzenia, z punktu widzenia obronności państwa i całości sił zbrojnych, odrzucając oczywiście wszystkie te wąskie, egoistyczne względy sił zbrojnych /ich poszczególnych rodzajów, rodzajów wojsk, służb, instytucji itp./, które są /mogą być/ sprzeczne z interesem obronności państwa, lub interesem całości Sił Zbrojnych.

Ostatnią czynnością streszczających prognozę specjalistyczną lub problemową jest nadanie jej formy rozdziału prognozy ogólnej. Czynność ta może wymagać:

a/ przeniesienia niektórych myśli /twierdzeń, tez itd./ do rozdziałów ogólnych "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych";

b/ dokonania zmian w układzie treści w taki sposób, aby utrzymać obowiązującą /przyjętą dla całości materiału/ kolejność wykładu /np. ta sama kolejność rozpatrywania przyjętych wariantów możliwego rozwoju/;

c/ dokonanie jednolitej redakcji stylistycznej.

1/ Opis metodyki wnioskowania ogólnego w p.3.2.

3.2. Metodyka wnioskowania ogólnego.

Wnioskowanie ogólne na podstawie treści posiadanych prognoz specjalistycznych i problemowych ma wiele cech wspólnych z działalnością wynalazczą, w wersji sprowadzającej się do poszukiwania rozwiązań. Biorąc zatem pod uwagę zarówno to podobieństwo jak i stopień oraz właściwości przygotowania naszej kadry, a także się rozpowszechnionych wśród niej przyzwyczajeni i nawyków, celowe wydaje się wykorzystanie przede wszystkim metod heurystycznych o dużej dozie intuicyjności.^{1/}

3.2.1. Jeżeli praca musi być wykonana w krótkim czasie i przy możliwie małym nakładzie pracy /brak ludzi, brak funduszy itd./, wówczas można ją wykonać realizując całe zadanie siłami zespołu autorskiego. Przy tym, merytorycznie rzecz biorąc, w istocie rzeczy wykonawcą całej pracy powinna być jedna osoba - zespół raczej powinien jej tylko służyć jako forum wymiany poglądów oraz być swojego rodzaju komisją, pracę przyjmującą.

Pracę należy wykonać, realizując kolejno następujące zadania i czynności:

a/ Uważnie studiować uogólnione wstępnie /streszczone wstępnie/ prognozy problemowe i specjalistyczne. Rozpocząć należy studia od prognoz ogólnych /np. od prognozy nadrzędnych celów społecznych/, stopniowo dochodząc do bardziej szczegółowych, ozastkowych, wycinkowych /np. poszczególnych rodzajów wojsk i siuzb lub temu podobnych/. W miejscach wątpliwych, niejasnych, należy sięgać do oryginałów, starając się uchwycić właściwą myśl, a w razie potrzeby - prosić o wyjaśnienie autorów /instytucje opracowujące/.

Studując posiadane prognozy należy stale mieć na uwadze całościowo widziany problem obronności państwa, przyszłej wojny, sił zbrojnych i walki zbrojnej. Rzecz bowiem przede wszystkim w zdolności umysłu ludzkiego do skojarzeń - chodzi mianowicie o ich pobudzenie. Studiujący powinien dążyć świadomie do powstania w jego umyśle skojarzeń na skutek przecięcia się woli, zmierzającej do doskonalenia w procesie rozwoju systemu obronności państwa i jego sił zbrojnych oraz ciągu informacji o możliwych kierunkach rozwoju różnych zjawisk, procesów, obiektów dla sił zbrojnych i obronności

1/ Są to co prawda metody nie zapewniające najwyższej wiarygodności rezultatów, ale w naszych warunkach praktycznie jedynie dostępne.

ważnych lub będących ich elementem.

Wszystkie te skojarzenia należy skrupulatnie notować - nie próbując na razie dokonać ich oceny.

b/ Przekształcić zanotowane i nieuporządkowane myśli we wnioski. Może się przy tym okazać, że niektóre pierwotne skojarzenia zawierają nawet po kilka odrębnych wniosków lub odwrotnie - że jeden wniosek wypływa w istocie z kilku odrębnie zanotowanych skojarzeń.

c/ Wnioski odredagowane poddać ocenie i uporządkować wg ogólności, ważności i realności, w oddzielnej rubryce formułując z czego każdy z nich wypływa.

d/ Tak uporządkowany materiał przedstawić pod rozagę zespołu autorskiego. Jeśli okaże się to konieczne można ten materiał dać /w całości lub tylko niektóre wnioski wraz z wyjaśnieniami/ do oceny grupie ekspertów.

e/ Wyniki tych ocen i analiz powinny być wzięte pod uwagę przy redagowaniu tych rozdziałów "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych", które poświęcone są w całości problemom ogólnym oraz przy redagowaniu rozdziałów, bazujących na treści poszczególnych prognoz specjalistycznych.

3.2.2. Bardziej kosztowną /w sensie czasu, zaangażowanych ludzi, nakładów ogólnych itd./ ale jednocześnie zapewniającą na ogół większą wiarygodność wyników, a także wyższy stopień doskonałości znajdujących rozwiązań, jest metodyka oparta o wykorzystanie grupy badawczej.

Kolejność prac pozostaje taka sama jak w wersji poprzedniej /jednoosobowej/. Grupę badawczą wykorzystuje się w zasadzie tylko do poszukiwania skojarzeń i przygotowania idei możliwych różnych wersji rozwiązań.

Takim zadaniem grupy badawczej może być określenie - ważnych na przyszłość dla całości sił zbrojnych - wniosków, wynikających z zestawienia treści dwóch lub trzech ściśle z sobą wiążących się prognoz specjalistycznych i/lub/ problemowych. Takim zadaniem może być dokonanie oceny: a/ stopnia wiarygodności różnych wariantów rozwojowych /szans spełnienia każdego z wariantów/; b/ kosztów społecznych; c/ różnorodnych następstw; d/ możliwości sterowania rozwojem.

Poddanie pod rozagę grupy wszystkich możliwych zestawów prognoz, będących przedmiotem syntezy, nie jest możliwe. Rzeczą

zespołu autorskiego jest dobranie zestawów najważniejszych. Można to ustalić, dokonując szacunkowej oceny kierunków i wielkości zależności wzajemnych, wszystkich tych prognoz. W tym celu posługiwać się można ogólną ich tabelą w postaci macierzy.

Tabela taka może na przykład przybrać postać:

1.		Prognoza nadrzędnych celów społecznych	Prognoza rozwoju zasadniczych cech charakterystycznych w polityce PRL	Itđ.	Prognoza zagrożenia kraju	Prognoza prowadzenia działań wojennych	Prognoza struktury organizacyjnej sił zbrojnych	Itđ.
2.	1	2	3	4	5	6	7	8
	Prognoza nadrzędnych celów społecznych	-						
3.	Prognoza rozwoju zasadniczych cech charakterystycznych w polityce PRL		-					
4.	itđ.							
5.	Prognoza zagrożenia kraju				-			
6.	Prognoza prowadzenia działań wojennych ...					-		
7.	Prognoza struktury organizacyjnej sił zbrojnych						-	
8.	Prognoza rozwoju uzbrojenia technicznego sił zbrojnych oraz przemysłu obronnego							
9.	itđ.							

Jeżeli ujęcie wszystkich prognoz w jednej tabeli okaże się zbyt uciążliwe, wówczas można je w odpowiedni sposób pogrupować, tak aby jednak wydobyć wszystkie zasadnicze związki, zależności i - na tym tle - skojarzenia.

Oceniając /szacując/ charakter każdej zależności, jej kierunek i wielkość można je zobrazować strzałkami, wskazującymi kierunek /co od czego zależy/ i cyframi na przykład w skali dziesiętnej. W tej samej rubryce można też zanotować pierwsze skojarzenia, określające jaki może być skutek tych zależności dla całości sił zbrojnych.

I tak na przykład zależności między "prognozą struktury organizacyjnej sił zbrojnych" /pozycja 7 w rubryce 1 przykładowej tabeli ze str.16/, a "prognozą zagrożenia kraju" /rubryka 5 tejże tabeli/ mogą być oznaczone i zapisane następująco:

1. struktura organizacyjna zależy od wielkości i charakteru zagrożenia bardziej niż wielkość i charakter zagrożenia kraju od struktury organizacyjnej; zatem na przecięciu się pozycji 7 i rubryki 5 należy narysować strzałkę wskazującą na "pozycję 7" jako zależną do "rubryki 5";
2. zależność ta jest bardzo silna, można ją oszacować w skali dziesiętnej na przykład na 8; zatem obok strzałki należy wpisać cyfrę 8;
3. można wreszcie wpisać pierwsze, wstępne skojarzenia: na przykład, że "wobec charakteru zagrożenia kraju i własności Bałtyku utrzymywanie tradycyjnie zorganizowanej i wyposażonej Marynarki Wojennej traci sens".

Pole, powstałe w tabeli /str.16/ na przecięciu się pozycji 7 i rubryki 5 mogłoby więc być wypełnione następująco:

	rubr. 5	
poz. 7	↙ 8 "tradycyjnie zorganizowana Mar. Woj. traci sens".	

Sesje grupy badawczej powinny być tak przygotowane, aby uczestnicy /z wyjątkiem przewodniczącego/ byli zaskakiwani pytaniami i metodami pracy. Pytania, oczywiście, powinny być przez kierownika grupy zczasu przygotowane. Różny może być charakter pytań. W większości wypadków jednak może chodzić o pytania typu: "jeżeli -

to...?". Grupa może rozwiązywać stawiane przez nią zadania stosując różne metody, zapewniające jej maksymalne pobudzenia wyobraźni i stymulacji wolnych skojarzeń, które mogą doprowadzić do cennych idei. W tej dziedzinie kierować się należy wskazaniami zawartymi np. w "Inwentyce - metodach poszukiwania twórczych rozwiązań"^{1/} lub w "Twórczych rozwiązywaniach zadań"^{2/}. Jednakże żadna z opisanych w tych pracach metod nie odpowiada w pełni potrzebom zadań, jakie mogą stanąć przed grupą. Konieczna będzie zawsze ich /tych metod/ adaptacja - musi tego dokonać każdorazowo kierownik grupy badawczej, przygotowujący sesję.

Niewłaściwie dobrana grupa, pracująca w warunkach nie sprzyjających, nie spełni oczekiwanych nadziei. Warunkiem wstępnym uzyskania opłacalnych rezultatów jest doprowadzenie do tego, aby dominującym w pracy grupy odczuciem jej uczestników była przyjemność. Z myślą o tym trzeba dobierać członków zespołu, przygotowywać materiały i miejsce sesji, kierować jej przebiegiem. Z myślą o tym trzeba zapewnić uczestnikom pełną swobodę myślenia i wypowiedzi. Praca pod presją zawsze skutecznie zniweczy każdą nową myśl, a bez niej nie ma prognozy.

Rzadko kiedy rezultatem pracy grupy badawczej będzie kompletne opracowanie wniosku, możliwego na przyszłość rozwiązania, lub charakterystyki nowego kierunku rozwojowego. Częściej będzie to tylko pomysł, idea. Jej rozpracowanie w niezbędnych szczegółach podjąć powinien zespół autorski, grupa ekspertów lub specjalnie w tym celu powołany zespół specjalistów. Decyzję w tej sprawie na wniosek kierownika zespołu autorskiego podejmują kompetentni przełożeni.

4. UKŁAD PROGNOZY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH PRL.

Objętość i układ prognozy powinny sprzyjać jej praktycznemu wykorzystaniu przez kierownictwo MON i Sztabu Generalnego WP, a także przez planistów, w procesie podejmowania decyzji i planowania rozwoju Sił Zbrojnych. Treść prognozy powinna zatem być możliwie zwarta, ograniczać się do problemów istotnych i zawierać nie tylko możliwe warianty rozwoju ale także wycenę ich stopnia real-

1/ Kaufmann, Fuster, Drevet "Inwentyka - metody poszukiwania twórczych rozwiązań" WNT 1975r. rozdział 2.4 i 5.

2/ A.Góralski. "Twórcze rozwiązywanie zadań" PWN 1980, rozdział 4 i 5.

ności, możliwości wyboru i sterowania rozwojem w wybranym kierunku, kosztów i skutków wyboru, zarówno pożądaných jak i niepożądanych. Układ natomiast powinien być przejrzysty, pozwalający na korzystanie /studiowanie/ zarówno całości materiału jak i poszczególnych /wybranych/ jego części.

"Prognozę rozwoju Sił Zbrojnych PRL" powinny otwierać rozdziały, zawierające:

a/ Charakterystykę ogólną możliwych kierunków rozwoju czynników decydujących o rozwoju Sił Zbrojnych /nadzędne cele i aspiracje społeczne, sytuacja międzynarodowa, wewnętrzna, stany w dziedzinie gospodarczej, nauki i techniki, cywilizacji i kultury, warunków fizyczno-geograficznych itd./.

b/ Przewidywania co do kierunków rozwoju i możliwego stanu zagrożenia PRL oraz co do ogólnej wizji przyszłej ewentualnej wojny, szczególnie zaś walki zbrojnej w tej wojnie.

Z kolei powinny być ujęte problemy:

a/ użycia i działania Sił Zbrojnych w wojnie;

b/ strukturalno-organizacyjnego modelu i składu bojowego Sił Zbrojnych PRL;

c/ kadr, kształcenia i wychowania /w tym problemy rozwoju nauki wojennej i nauk wojskowych oraz szkolnictwa/;

d/ uzbrojenia i wyposażenia Sił Zbrojnych /w tym problemy informatyki/;

e/ dyslokacji, organizacji poboru i mobilizacji;

f/ przygotowania TDW;

g/ kwatermistrzowskiego i technicznego zabezpieczenia i ekonomiki Sił Zbrojnych PRL.

W zakończeniu treści prognozy powinny być przedstawione w zwartej formie sprawozdania, zawierające relację z przebiegu i metodyki prac prognostycznych oraz wnioski co do usprawnienia tych prac w kolejnym cyklu.

Jednakże szczegóły układu treści prognozy każdorazowo mogą być różne, w zależności od potrzeb i warunków. Niekiedy celowe może być ujęcie w prognozie tylko niektórych elementów i relacji, występujących w systemie jaki tworzą siły zbrojne, z pominięciem reszty.

Sprawę tę każdorazowo rozstrzyga zespół autorski, uzyskując dla swojej decyzji aprobatę szefa Zarządu I Sztabu Generalnego WP.

Istnieje możliwość, że o ile w którymś z pięcioletnich cykli nie zajdą istotne zmiany, rzutujące na konieczność daleko posuniętej modyfikacji przewidywań, wówczas zamiast opracowywać pełne nowe prognozy problemowe i specjalistyczne, poszczególne instytucje wniosą do prognoz uprzednich tylko określone poprawki i uzupełnienia.

W tej sytuacji zespół autorski "Prognozy rozwoju Sił Zbrojnych" /pomijając ewentualność konieczności opracowania jakiejś nowej, dodatkowej prognozy problemowej lub specjalistycznej/ również powinien zauważyć, które rozdziały swej prognozy powinien tylko poprawić, uzupełnić a które ewentualnie opracować od nowa. Jakie zadania postawić przed ewentualnie powołaną grupą badawczą i ekspertami. /Trzeba przy tym pamiętać, że mimo nie zmienionej treści prognoz specjalistycznych, rozwój sytuacji może wymagać dokonania od nowa czynności wnioskowania ogólnego/.

Zawsze natomiast konieczno jest opracowanie rozdziału ostatniego prognozy /aneksu/, zawierającego raport o przebiegu prac.

Wydrukowano w 40 egz.

Egz. nr 1-25 - Kanc. Tajna

Egz. nr 26-40 - Bibl. Nauk. DZS

Wyk. pżk w st. spocz. Madejski

Druk K.L.

Druk ASG WP pf-1702/WW

HARMONOGRAM PRAC

NAD SPORZĄDZANIEM "PROGNOZY ROZWOJU SIŁ ZBROJNYCH PRL".

Kolejne lata pięciolatek	Kwar- taly	Mie- siące	Czynności lub zdarzenia
1	2	3	4
Piąty rok poprzedniej pięciolatki	I-II		Powołanie rozkazem szefa Zarządu I Sztabu Generalnego WP zespołu autorskiego "Prognozy rozwoju sił zbrojnych PRL" lub uaktualnienie jego składu
	III		Analiza i ocena przebiegu prac prognostycznych w minionym cyklu
	IV		Opracowanie i rozesłanie wytycznych do prac prognostycznych w nowym cyklu /ewentualnie/
Pierwszy rok nowej pięciolatki	I		Dobór tematyki, autorów i zlecenie realizacji uzupełniających prognoz problemowych oraz niektórych prac studyjnych /ewentualnie/
	IV	XII	Powielanie uzyskanej z XSG WP "Ogólnej charakterystyki przyszłych ewentualnych działań wojennych", opracowanie do niej /w razie potrzeby/ komentarza i rozesłanie do instytucji, opracowujących prognozy specjalistyczne
Drugi rok nowej pięciolatki	I-II		Powołanie grupy badawczej i grupy ekspertów /ewentualnie/
	IV	XII	Powołanie grupy redakcyjno-technicznej Otrzymanie i uporządkowanie zbioru prognoz specjalistycznych i uzupełniających prognoz problemowych oraz ewentualne wyjaśnienie szczegółów ich treści Zlecenie dodatkowych prac studyjnych /ewentualnie/
Trzeci rok nowej pięciolatki	I	I i II	Prace nad wstępnym uogólnieniem /streszczeniem/ prognoz specjalistycznych i uzupełniających prognoz problemowych; ewentualne dodatkowe konsultacje z ich autorami w celu wyjaśnienia szczegółów treści
		III	Prace dotyczące wnioskowania ogólnego
	II	IV-V	Przygotowanie ostatecznego materiału i opracowanie tekstu prognozy
		VI	Druk tekstu prognozy
	III-IV	-	Powielanie "Prognozy przyszłych działań wojennych /w tym operacji i działań bojowych/ oraz roli poszczególnych rodzajów sił zbrojnych, wojsk i służb", opracowanie do niej w razie potrzeby własnego komentarza i rozesłanie do instytucji, które będą opracowywać prognozy specjalistyczne w kolejnym cyklu prognozowania

